หนังสือ-หนังหา

หนังสือ-หนังหา

อิ่มจิต เลิศพงษ์สมบัติ [1]

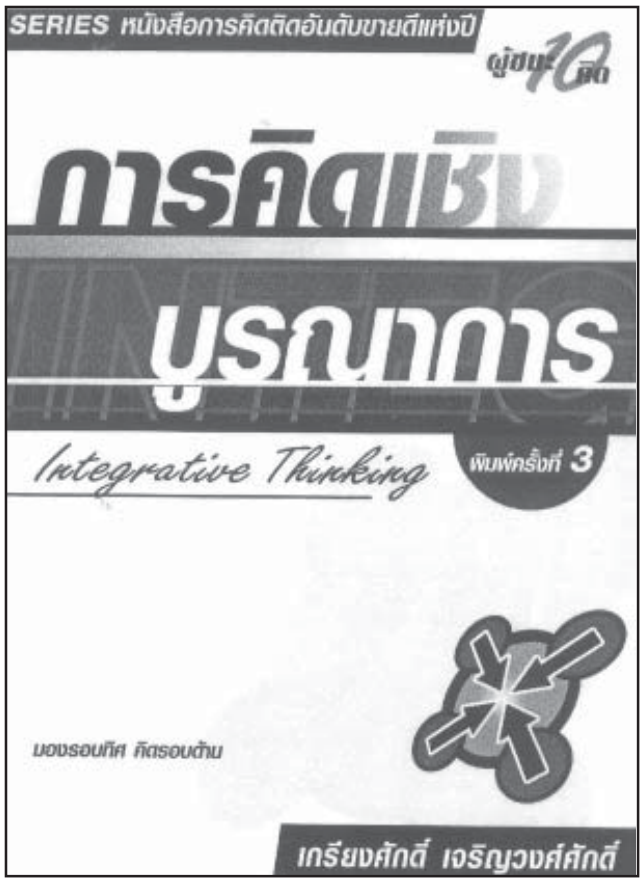

ผู้แต่ง	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์
ชื่อเรื่อง	การคิดเชิงบูรณาการ
	Integrative Thinking
ชื่อชุด	หนังสือชุด “ผู้ชนะ 10 คิด”
ฉบับพิมพ์	พิมพ์ครั้งที่ 3
ข้อมูลการพิมพ์	กรุงเทพฯ : ซัคเซส มีเดีย, 2546
จำนวนหน้า	197 หน้า
ISBN	974-846-356-7

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดิฉันได้รับหนังสือ 2 เล่มจากศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ในโอกาสขึ้นปีใหม่ พ.ศ. 2547 หนังสือเล่มหนึ่งที่เห็นชื่อเรื่องแล้วมีความตั้งใจว่าหากได้อ่านและพบว่าน่าสนใจเหมือนชื่อเรื่องและชื่อชุดก็จะนำมาแนะนำในคอลัมน์หนังสือ-หนังหา เมื่อได้อ่าน *การคิดเชิงบูรณาการ* จึงปฏิบัติตามที่ตั้งใจ ภาพที่ลางเลือนเกี่ยวกับคำว่าบูรณาการ และการคิดเชิงบูรณาการ ชัดเจนขึ้นเมื่อได้อ่านหนังสือเล่มนี้ ซึ่งปัจจุบันได้รับตีพิมพ์เผยแพร่เป็นครั้งที่ 3 แล้ว

"การบูรณาการมีความจำเป็นและความสำคัญยิ่งในโลกยุคใหม่ที่ปัจจัยต่างๆ มีความเชื่อมโยงและซับซ้อน ความสามารถในการคิดเชิงบูรณาการจะช่วยให้เราพิจารณาเรื่องต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนและสามารถนำสิ่งดีที่มีอยู่ในบริบทแวดล้อมมาช่วยสร้างความสมบูรณ์และความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการได้" (หน้า 14)

ด้วยเหตุนี้การส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นนักคิดเชิงบูรณาการจึงเป็นพันธกิจของหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนเริ่มเรื่องโดยการอธิบายความหมายของการบูรณาการโดยใช้ภาพกราฟิกประกอบการอธิบายและได้เทียบเคียงความหมายของการบูรณาการกับคำอื่นๆ พร้อมยกตัวอย่างประกอบ หรือแม้แต่การอธิบายเรื่อง การคิดเชิงบูรณาการ ผู้เขียนก็สามารถฉายภาพว่า "อุปมาดั่ง *ล้อเกวียน*" ล้อหนึ่งที่ต้องมีองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่

1. **ดุมล้อ** ที่เปรียบได้กับเรื่องหรือแนวคิดที่เป็นแกนหลัก ที่ต้องการพิจารณาและต้องการทำให้เกิดความสมบูรณ์ อาจจะเป็นแนวคิดหรือแกนที่ยังไม่สมบูรณ์ แต่สามารถที่จะนำปัจจัยอื่นมาเพิ่มเพื่อให้แกนนั้นมีความสมบูรณ์ขึ้นได้

2. **ซี่ล้อ** ที่เปรียบได้กับเรื่องหรือแนวคิดที่เป็นส่วนประกอบย่อยที่เชื่อมเข้ากับแกนหลักและช่วยให้แกนหลักมีความสมบูรณ์มากขึ้น อาจได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ความรู้นอกสาขา ศักยภาพของคณะทำงาน เป็นต้น

3. **กงล้อ** ที่เปรียบได้กับเรื่องหรือแนวคิดที่เป็นภาวะบูรณาการ หรือการนำส่วนประกอบย่อยหรือแนวคิดต่างๆ มาเชื่อมโยงเข้ากับแกนหลักอย่างเหมาะสม ซึ่งเปรียบเสมือนการเชื่อมซี่ล้อที่มีอยู่เป็นจำนวนมากเข้าต่อติดกับดุมล้อ ในขณะที่ซี่ล้อแต่ละซี่ถูกเชื่อมประสานกันด้วยกงล้อ เปรียบเสมือนความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่นำมาพิจารณาเพื่อให้เป็นล้อที่มีความสมบูรณ์และแข็งแรงพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ ภาวะบูรณาการต้องอาศัยความสามารถในการเชื่อมโยงแนวคิดต่างๆ เข้าหา *แกนหลัก* หรือวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ตั้งขึ้นโดยเชื่อมโยงอย่างครบถ้วนและมีเหตุผลเพื่อใช้อธิบายแกนหลักนั้น นับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของการบูรณาการ

ผู้เขียนมีความเชื่อว่า โดยธรรมชาติสมองของคนเราจะคิดในเชิงบูรณาการอยู่แล้ว เป็นการคิดอย่างเชื่อมโยงกันทั้งระบบแต่เราอาจจะลืมตระหนักถึงภาวะดังกล่าว การคิดเชิงบูรณาการจึงเป็นธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งหนังสือเล่มนี้พยายามที่จะกระตุ้นให้เราใช้ศักยภาพที่มีอยู่เพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้แบบบูรณาการอันเป็นการส่งเสริมศักยภาพของสมองที่คิดเชิงบูรณาการอยู่แล้วให้สามารถคิดเชื่อมโยงได้อย่างลึกซึ้ง นำไปสู่การประยุกต์และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในแนวทางที่ดีกว่าเดิมได้ การคิดเชิงบูรณาการจำเป็นต้องใช้ความสามารถในการสังเคราะห์ การบูรณาการข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการสังเกตจากส่วนต่างๆ หรือสาขาวิชาที่หลากหลายและนำมาบูรณาการก่อเป็นรูปแบบใหม่หรือกรอบความคิดใหม่ที่สามารถอธิบายทำความเข้าใจเรื่องทั้งหมดได้

การคิดเชิงบูรณาการจึงเป็นการคิดอีกมิติหนึ่งที่เราจำเป็นต้องเรียนรู้และพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยให้

ลดความผิดพลาดจากการคิดไม่ครบ ช่วยให้เรามีความเข้าใจเรื่องที่มีความซับซ้อนได้ลึกซึ้งและกว้างขวาง ลดความซ้ำซ้อนและการสิ้นเปลืองทรัพยากร สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเบ็ดเสร็จ รวมทั้งช่วยจัดการความขัดแย้งเนื่องจากเป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับความเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนมากขึ้น

หากท่านผู้อ่านสนใจที่จะพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นนักคิดเชิงบูรณาการ หนังสือเล่มนี้จะช่วยปูพื้นฐานความเข้าใจในความหมายของการบูรณาการและการคิดเชิงบูรณาการ หลักคิดสำคัญและการฝึกคิดเชิงบูรณาการรวมทั้งการนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาทักษะและลักษณะนิสัยของการเป็นนักคิดเชิงบูรณาการที่จะช่วยขยายกรอบคิดและมุมมองในเรื่องนั้นๆ ให้กว้างขวางกว่าเดิม สร้างความเข้าใจมากขึ้น ครบถ้วน และนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น การคิดเชิงบูรณาการจึงเป็นกลไกสำคัญในการก้าวสู่ความเป็นสังคมแห่งปัญญา

❑❑❑❑❑❑❑❑